

W tym zaś domu na rogu
co owoce sprzedają
mieszkał stary Abraham
wraz z siedmioma synami.

Kiedy Pesach miał nadejść,
macę w domu robiono
na stół sederowy najpięk-
niejszy obrus kładziono.

Ostatnia część wieczoru
do dzieci należała
Zagadki, wyliczanki i gry
dziatwa opowiadała.
Najbardziej zaś znana wyli-
czanka „kto wie, co to jest
jeden?”

Tak dosłownie brzmiała:

Kto wie, co to jest jeden? –
ja wiem, co to jest jeden:
Jeden jest Bóg na
niebie i ziemi.

Kto wie co to jest dwa? – ja
wiem, co to jest dwa:

Dwie Tablice przymierza, jeden Bóg na niebie i ziemi.
Kto wie, co to jest trzy? – ja wiem, co to jest trzy:
Abraham, Izaak i Jakub, dwie Tablice Przymierza,
jeden Bóg na niebie i ziemi”.

I tak do trzynastu:

Kto wie co to jest trzynaście? – ja wiem, co to jest
trzynaście: Trzynaście atrybutów Boga, dwanaście
plemion Izraela, jedenaście gwiazd przyśniło się
Józefowi, dziesięcioro przykazań, dziewięć miesięcy
ciąży, ósmego dnia obrzezanie, siedem dni tygodnia,
sześć ksiąg Miszny, pięć ksiąg Tory, cztery pramatki:

Sara, Rebeka, Lea, Rachela, trzech praocjów:
Abraham, Izaak, Jakub, dwie Tablice Przymierza,
jeden Bóg na niebie i ziemi.

W tym duchowym uniesieniu, ku kirkutowi podąża-
my szukać ziemi poświęconej, hebrajskimi literami
uwiecznionej.

Tu wielki uczony, cadyk i nauczyciel błogosławiony
sławny Abraham Joshua Heszal miał tu ohel i był
czczony.

Tam zaś Rywka, krótko i piękno po hebrajsku opisana:
„niech będzie dusza jej zawiązana
w woreczku żywych”.

Okiem na targowicę sięgniesz
wędrowcze zmęczony
tu się kończy trud ___ 10 ___
w wierszu przedstawiony.

Z tego miejsca do stacji Jasice
pędzono rodziny
i potem w Treblince zamęczono
bez sądu i winy.

Jeszcze jeden wysiłek tu na Ciebie czeka
W restauracji Żmigród
odszukaj człowieka.

Hasło mu dokładnie wyrecytuj uśmiechając się mile
On zaś stempel przybije, potrwa to tylko chwilę.

Musimy się niestety w tym miejscu rozstać,
Lecz zachecam gorąco, możesz tu nadal pozostać.
Opatów to miejsce w którym się nie znudzisz
Przypomnisz sobie o nas gdy się w domu nagle
obudzisz.

Wspomnisz Starego Abrahama i jego siedmiu synów
Nucąc ich rymowankę pośród pól i młynów:

**Stary Abraham miał siedmiu synów,
Siedmiu synów miał stary Abraham.
A oni siedli i nic nie jedli,
tylko śpiewali sobie tak. Prawa ręka, lewa ręka,
prawa noga, lewa noga, Prawe ramię,
lewe ramię, głowa.**

HASŁO

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Miejsce na skarb

Autorzy: Smętek – Żychowska Mariola, Swatek Iwona, Żychowski
Andrzej, Skowron Krzysztof i uczniowie klasy VIa SP nr 2 w Opatowie.

Projekt „Poznajemy Opatów z Krówką Opatowską” współfinansowany przez Szwajcarię w ramach
szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej

SWISS
CONTRIBUTION

QUEST - WYPRAWA ODKRYWCÓW

OPATÓW

Tropem Mayera Kirshenblatta i jego przyjaciół

Zapraszamy do Opatowa na
spacer z Mayerem Kirshenblattem
po XIX wiecznej dzielnicy żyd-
owskiej. Wyprawa po skarb przy-
bliży wędrowcom historię i tra-
dycję społeczności żydowskiej,
najciekawszych zabytków oraz
postaci charakterystycznych
dla tego czasu i miejsca.

Opatów położony jest w województwie święto-
krzyskim na Wyżynie Sandomierskiej, na wzgórzach
o wysokości od 200 do 300 m n. p. m. Nieopodal
rozciągają się pasma Jeleniewskie i Iwańskie Gór
Świętokrzyskich.

Miasto położone jest na skrzyżowaniu tras nr
(E371) Radom – Barwinek i nr 74 Piotrków
Trybunalski – Hrubieszów.

Dojechać tu można PKS lub busem bezpośrednio z
Warszawy, Wrocławia, Krakowa, Katowic, Lublina,
Kielc, Rzeszowa i wielu innych miejscowości.

Wyprawa na którą zapraszamy z Mayerem
Kirshenblattem zaczyna się przy Bramie
Warszawskiej przy ulicy Kilińskiego. Podczas
wędrowki Waszym zadaniem będzie ułożenie hasła z
ukrytych na trasie liter. Z hasłem udacie się w
wyznaczone miejsce po okolicznościową pieczętkę.

Czas wyprawy ok. 1h

Słowniczek: *cheder* - szkoła żydowska, *cadyk* - chary-
zmatyczny przywódca odłamu judaizmu *chasydyzm*
verte

Miły Turysto z bliska czy daleka
w mieście Opatowie wiele atrakcji
Cię czeka.

Krótkim wierszem dla sprawnej
wędrowki damy Ci dokładne
wskazówki.

Wejźmy do miasta przez Bramę 1 8 11
Ufundowaną w XVI wieku przez właściciela

2
Kancelerza Koronnego na dworze Zygmunta Starego,
Przyjaciela Żydów, Krzysztofa Szydłowieckiego.

☛ Za bramą okazała kamienica stoi
pamięć wielkiego malarza wspomina, drodzy moi
Mayera Kirshenblatta tutaj widywano
jego opowieści w tych murach słuchano.

Po prawej, krętymi schodmi wchodzimy
Do romańskiej Kolegiaty dochodzimy
Tu w przedśionku epitafium żydowskiej dziewczyny
Maryny Ezofowicz z dalekiej krainy.

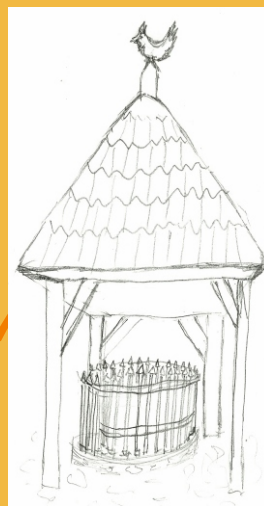
Teraz kroków nie za wiele
Bo po prawej bardzo blisko
Za murami 4 jest klepisko.

Nie ujrzesz już słynnej mydlarni
Mandelbauma bogatego
Jedyna jego pozostałość to fotografie
i pamięć człowieka poczciwego.

Po lewej posiadłość młynarza Rozenberga
jeszcze niedawno młyn mąkę dozował
Teraz w tym miejscu, gdy daleka przed Tobą droga
Hotel Ci pokarm, spokój i ciszę zaferował.

Zrób kilka kroków lecz nie za wiele
Z lewej przed nami widok rynku się ścięło.
Przed sądem skręcamy w prawo
do starożytnej studni dochodzimy żwawo.

To „studnia szczęścia” przez Żydów tak nazwana
w literaturze i przypowieściach wspomniana.
Z jej wody Kolegiata i Synagoga postawiona była
przez wieki mieszkańcom miasta służyła.

Gdy brakuje Ci miłości
ruszaj wartko do słodkości
Mykwa stoi okazała, w niej
zaś woda oczyszczała.
Kwitnie tam robota koron-
kowa powstaje smaczna

—7—95—
krówka cynamonowa

Obróć się w prawo o kilka
stopni podążaj żwawo do
Szerokiej ulicy
Tu kiedyś w centrum ży-
dowskiej społeczności
udzielił by Ci chasyd
swojej gościnności

Kiedyś była to Berka Joselewicza ulica na niej
synagoga, cheder, cadyk i murowana kamienica.
Dzisiaj inny geszeft zna ta słynna okolica
tutaj bank, tam tekstylia lub prywatna lecznica.

Lecz chwileczkę, pomału, są tu ślady kahału
kamieniczka 6, między nowe wtulona.
Na niej Gwiazdy Dawida dają znaki dla widza
Cheder tętnił psalmami, kabałą i modlitwami

Gdzieś tu mieszkał lekarz słynny, powstaniec
listopadowy
Kawaler 3 Militari, Pułkownik Leon
Szancer, myśliciel postępowy.
Dla otwarcia szpitala św. Leona majątek zastawił
Gdy w potrzebne instrumenty lekarskie zaopatrzyć
go postanowił.

Opiekun Questu:
Stowarzyszenie na Rzecz
Rozwoju Ziemi Opatowskiej
e-mail: stowarzyszenienarzecrozwoju@gmail.com

Słowniczek c.d.
geszeft - interes, biznes,
przedmiot działalności;
kahał - gmina żydowska,
zgrupowanie;
ohel - niewielki żydowski
grobowiec murowany lub
drewniany;
Pesach - (hebr.) przejście;
Przaśniki - święto żydow-
skie obchodzone na pamią-
tkę wyzwolenia Izraelitów
z niewoli egipskiej.

